

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐
โทร. ๐๒-๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๒๖๐๙ และ ๐๒-๖๒๘-๒๘๔๙
โทรสาร ๐๒-๒๘๒-๙๑๕๘ <http://www.nesdb.go.th>

ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ

โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐๕๐๘๕ ต่อ ๒๖๐๙ , ๐๒-๖๒๘-๒๘๔๙

โทรสาร ๐๒-๒๘๑๒-๙๐๕๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ธันวาคม ๒๕๕๐
จำนวน ๓๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ตุลาคม ๒๕๕๒
จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๓ : กันยายน ๒๕๕๓
จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๔ : กันยายน ๒๕๕๗
จำนวน ๗,๐๐๐ เล่ม

“...ที่ถามว่า...เศรษฐกิจพอเพียงมีความดีหรือไม่
ก็เพราะว่าจะได้ช่วยชาวบ้านให้ขยายประโยชน์

ของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

แต่ต้องไม่หัวเราะเยาะว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นของเล่น

ไม่ใช่ของเล่น แต่เอาจริง บางทีเอาจริงคนอื่นไม่เข้าใจ

แต่ต้องเข้าใจว่า ที่พูดเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้เป็น

เศรษฐกิจที่ทรมาน แต่ว่าเป็นเศรษฐกิจที่ได้ผลจริง...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ณ โรงพยาบาลศิริราช

วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔

“...เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต

รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน

เปรียบเสมือนเสาเข็ม

ที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง

สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม

แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม

และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากวารสารชัยพัฒนา

ฉบับประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกินพอใช้
ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการ
และอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควร
และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ
และฐานะเศรษฐกิจ ขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำหนังสือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ฉบับนี้ขึ้นเพื่อเผยแพร่สาระสำคัญของแนวคิด และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับน้อมนำไปใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับ

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน นำสู่ความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนสืบไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กันยายน ๒๕๕๗

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร? ๗

องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๑๔

การน้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติและประยุกต์ใช้ ๑๗

คุณประโยชน์ที่จะได้จากการนำ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ๒๓

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเทศไทย ประชาชน
สมดุ ล ยั้่งยี่น พห้ร้อมร้บต้อการเปลี่ยนแปลง

ภูมิคุ้มกันในด้านวัตถุ / สังคม / สิ่งแวดล้อม / วัฒนธรรม

นำสู่

สายกลาง

พอประมาณ

ความพอเพียง

มีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกัน
ในตัวที่ดี

ความรู้รอบรู้
ความรอบคอบ
ความระมัดระวัง

บนพื้นฐาน

คุณธรรม
ซื่อสัตย์สุจริต อดทน
ความเพียร มีสติ ปัญญา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร ?

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ *ความพอเพียง* หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการระบอบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการรองรับผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย *ความรู้* *ความรอบคอบ* และ

ความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มี **สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต** ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วย**ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา** และ **ความรอบคอบ** เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้าน วัตถุสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการวางแผนของประเทศตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดดังกล่าว จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ มาร่วมกันพิจารณากลับนกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงสรุปออกมาเป็นนิยามความหมาย **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”**

จากนั้น สศช. ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตที่จะเผยแพร่บทความที่อธิบาย **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”**

ดังกล่าวซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้นำบทความดังกล่าว
ไปเผยแพร่ได้ เพื่อเป็นหลักคิดและแนวทางปฏิบัติ
แก่สำนักงานฯ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี
นักธุรกิจ ตลอดจนประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่
๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

สศช. ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙
(พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-
๒๕๕๔) และฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙)

รวมทั้งได้เสริมสร้างความเข้าใจ ไปยังภาคส่วนต่างๆ
เพื่อให้เกิดความเข้าใจเห็นคุณค่า และน้อมนำ
ไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตต่อไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นย้ำถึง
ความหมายของ**ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**
อีกครั้งในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา :
๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ ความว่า

“...หมายความว่า ประหยัด แต่ไม่ใช่
ขี้เหนียวทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำ
อะไรด้วยเหตุผลจะเป็นเศรษฐกิจพอเพียง
แล้วทุกคนจะมีความสุข...”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของพอเพียง เป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมกันของทุกคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขอย่างยั่งยืน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมของชาติอย่างมีคุณธรรม ใฝ่หาวิถีชีวิตที่มีความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ผลผลิตความพอเพียงจะต้องเหมาะสม ผลิตและใช้ภายในขอบข่ายและความสามารถของแต่ละคนและทุกฝ่าย เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข ความสงบ ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติ เศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง ความสำเร็จและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ปรัชญาของพอเพียงมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป เว้นเสียแต่ความจำเป็นจำเป็นที่จำเป็น เช่น ความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินกู้ยืมในสถานการณ์จำเป็นพิเศษ ความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินกู้ยืมในสถานการณ์จำเป็นพิเศษ และใช้หนี้คืนตามระยะเวลาที่กำหนด

2. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสำเร็จและความก้าวหน้าต้องอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงพอประมาณและภูมิคุ้มกันที่ดี

3. ความสำเร็จและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หมายถึง การพัฒนาต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและความก้าวหน้าของสังคมโดยรวม และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

4. ความจำเป็น หมายถึง ความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินกู้ยืมในสถานการณ์จำเป็นพิเศษ และใช้หนี้คืนตามระยะเวลาที่กำหนด

ปรัชญาของพอเพียง เป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมกันของทุกคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขอย่างยั่งยืน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมของชาติอย่างมีคุณธรรม ใฝ่หาวิถีชีวิตที่มีความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ผลผลิตความพอเพียงจะต้องเหมาะสม ผลิตและใช้ภายในขอบข่ายและความสามารถของแต่ละคนและทุกฝ่าย เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข ความสงบ ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติ เศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง ความสำเร็จและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

*ปรัชญาของพอเพียง เป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมกันของทุกคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขอย่างยั่งยืน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมของชาติอย่างมีคุณธรรม ใฝ่หาวิถีชีวิตที่มีความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ผลผลิตความพอเพียงจะต้องเหมาะสม ผลิตและใช้ภายในขอบข่ายและความสามารถของแต่ละคนและทุกฝ่าย เพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข ความสงบ ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติ เศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง ความสำเร็จและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

“...พอเพียง นี่ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่
ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ทรูทรากก็ได้ แต่ว่าพอ.
...คนเราถ้าพอในความต้องการ
ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย
ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด-
อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ-มีความคิดว่าทำอะไร
ต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง
ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข.
พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของทรูทรากก็ได้
แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น. ต้องให้พอประมาณ
ตามอัตภาพ พุดจากก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง
ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ อันเรียบง่ายของคนไทยซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและระดับประเทศได้ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สัจคมสิ่งแวดล่อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละ

ท้องถื่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่
เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ
ดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลัก
วิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม
และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
อย่างถ้วนถี่ โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก
การกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้
พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้าน
เศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขสำคัญ เพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องอาศัย ทั้งความรู้ และคุณธรรม

ความรู้ หมายถึง ความรอบคอบ และ ระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

คุณธรรม หมายถึง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้ รัก สามัคคี ไม่โลภไม่ตระหนี่ และรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น ดำเนิน ชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติและปัญญา

การน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติและประยุกต์ใช้

ทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ ไม่ใช่เฉพาะในหมู่คนจนหรือเกษตรกร โดยต้อง **“ระเบิดจากข้างใน”** คือ การเกิดจิตสำนึกมีความศรัทธาเชื่อมั่นเห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติด้วยตนเองแล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติต่อไป

บุคคลและครอบครัว มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัว **อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข** ทั้งทางกายและทางใจ **พึ่งพาตนเอง** อย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิต

โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้และ
มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคง
ในอนาคต และเป็นที่ยิ่งใหญ่ให้ผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น
หาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวจากการ
ประกอบ**สัมมาชีพ** รู้ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย
ประหยัด แต่ไม่ใช่ตระหนี่ ลด-ละ-เลิก อบายมุข
สอนให้เด็กรู้จักคุณค่า รู้จักใช้ และรู้จัก**ออมเงิน**
และสิ่งของเครื่องใช้ ดูแล**รักษาสุขภาพ** มีการ
แบ่งปันภายในครอบครัว ชุมชน และสังคม
รอบข้าง รวมถึงการ**รักษาวัฒนธรรม** ประเพณี
และการอยู่ร่วมกับ ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ควรปรับวิถีและใช้ชีวิตแบบพอเพียง รู้จักพอประมาณและพึ่งตนเองเป็นหลักซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ รอบคอบ ระมัดระวังใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้ พัฒนาตนเองและความรู้อยู่เสมอ หลีกเลียงอบายมุข รักษาวัฒนธรรมไทย ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สามัคคีแบ่งปันให้บริการช่วยเหลือประชาชนด้วยน้ำใจไมตรีอย่างรวดเร็วและเสมอภาค ในการประกาศนโยบายด้านต่างๆ ต้องมีเหตุผล คล่องตัว ทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ป้องกันการเกิดปัญหาในภาคหน้า โดยการสร้างภูมิคุ้มกันซึ่งภาษาสมัยใหม่เรียกว่า การบริหารความเสี่ยง(Risk Managment)

การเกษตร แนวทางการพัฒนาการเกษตร

ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภายใต้ชื่อ “ทฤษฎีใหม่” เป็นตัวอย่างหนึ่งของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมในแต่ละพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนและความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำเพื่อจัดการที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยดำเนินการใน ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นที่ ๑ การผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือน ขั้นที่ ๒ การรวมพลังในรูปกลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ขั้นที่ ๓ การสร้างเครือข่ายชุมชน

ภาคธุรกิจเอกชน เริ่มจากความมุ่งมั่น

ในการดำเนินธุรกิจที่หวังผล**ประโยชน์หรือกำไร**
ในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น แสวงหาผลตอบแทน
บนพื้นฐานของการ**แบ่งปัน** มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
ได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม
ทั้งลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้น และพนักงานด้านการขยาย
ธุรกิจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปรวมทั้งต้องมี
ความรู้และเข้าใจธุรกิจของตนเอง รู้จักลูกค้า ศึกษา
คู่แข่ง และ**เรียนรู้การตลาด**อย่างถ่องแท้ ผลิตในสิ่ง
ที่ถนัดและทำตามกำลัง สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่าง
และพัฒนาคุณภาพ ผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการ

เตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น
 มีความ**ซื่อสัตย์** รับผิดชอบต่อสังคมและ**ป้องกัน**
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต้องสร้างเสริม
ความรู้และ**จิตสำนึก**ให้แก่นักงานอย่าง
 เหมาะสม

ระดับชุมชน คนในชุมชนมีการ**รวมกลุ่มกัน** **ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม** ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันภายในชุมชน และนอกชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ องค์การสวัสดิการชุมชน การช่วยดูแลรักษาความสงบความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการใช้**ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมเพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง

ระดับองค์กร หรือผู้บริหาร ต้องบริหารความเสี่ยง ไม่ทำโครงการที่เกินตัวหรือเสี่ยงเกินไป ปรับขนาดองค์กรให้เหมาะสมจัดกำลังคน ความรู้ ความสามารถ บริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ด้วยความโปร่งใสและมีคุณธรรมบริหารจัดการ
ทรัพยากรด้วยความประหยัดและคุ้มค่า และ
ถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติงานการจัดเตรียม
นโยบาย แผนงานหรือโครงการต่างๆ ต้อง
สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นพัฒนาและ
แก้ไขปัญหาด้านสังคมเศรษฐกิจและจิตใจควบคู่กัน

ระดับประเทศ

เป็นการบริหารจัดการ
ประเทศ โดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชน
ส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกิน และพึ่งตนเองได้มี
ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวม
กลุ่มของชุมชนหลายๆ แห่ง เพื่อแลกเปลี่ยน
ความรู้สืบทอดภูมิปัญญาและร่วมกันพัฒนาตาม
แนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงอย่างรู้ รัก สามัคคี
เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิด
เป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

การประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ

ไม่ใช้จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผน
อย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป **ด้านจิตใจ**
มีจิตใจเข้มแข็ง มีความเอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์
ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว **ด้านสังคมและ
วัฒนธรรม** มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้ รัก สามัคคี
สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน รักษา
ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย **ด้านทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** รู้จักใช้และจัดการ
อย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้
เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน

ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม
พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

คุณประโยชน์ที่จะได้จากการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานรากฐานสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพราะมีคุณประโยชน์ในทุกๆระดับ ดังนี้

๑) บุคคลมีชีวิตร่มรวย ครอบครัวสมดุลงาม ชุมชนสมดุลงาม ธุรกิจสมดุลงาม ประเทศชาติสมดุลงาม พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้านเป็นอย่างดี

๒) ขจัดปัญหาความยากจนและความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน

๓) เป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจและพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ

๔) ช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

๕) ช่วยปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน ด้วยการเน้นประสิทธิภาพ ความโปร่งใสและการมีผู้รับผิดชอบต่อในการบริหารจัดการทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

๖) ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะของหน่วยต่างๆ และประเทศชาติได้อย่างเหมาะสมสามารถสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ความเสี่ยงที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็น
หลักคิดหลักปฏิบัติของคนทุกคน เพื่อให้สามารถ
ดำรงชีวิตได้อย่างสมดุลและมั่นคง ท่ามกลาง
ความเปลี่ยนแปลงรอบด้าน อยู่เย็นเป็นสุข และ
เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมอย่างแท้จริง
 อีกทั้งยังเป็นหนทางสร้างรากฐานสังคมแห่งการ
เรียนรู้ สังคมแห่งคุณธรรม และสังคมแห่งความสุข
ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศและสังคมโลก
อย่างยั่งยืน

คำประกาศเจตจำนงพระเกียรติคุณ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ในโอกาสที่โครงการพัฒนาแห่ง
สหประชาชาติ สหรัฐอเมริกา

ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล
ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์

ณ วังไกลกังวล ประจวบคีรีขันธ์
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

องค์การสหประชาชาติมีความปลื้มปิติที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ ซึ่งเป็นรางวัลที่โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติจัดทำขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบหกสิบปี

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงมุ่งมั่นบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลกจึงต่างพากันขนานพระนามว่าเป็น **“พระมหากษัตริย์นักพัฒนา”** ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

มีพระราชหฤทัยเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาต่อพสกนิกร
ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสโดยไม่ทรงแบ่งแยกสถานะ
ศาสนา ชำติพันธุ์ หรือหมู่เหล่า ทรงรับฟังปัญหาความทุกข์ยาก
ของราษฎรและพระราชทานแนวพระราชดำริเพื่อให้ประชาชน
ของพระองค์สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อพัฒนาชนบท
ซึ่งมีจำนวนมากหลายส่งผลต่อการสร้างสรรค์ความรู้
และนวัตกรรมที่เอื้อต่อความก้าวหน้าในการพัฒนา และ
ยังประโยชน์ให้แก่พสกนิกรทั่วประเทศ อาทิ โครงการที่
พัฒนาการเกษตรขนาดเล็กด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม
โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน
รวมทั้งโครงการป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อน
จากน้ำท่วมและภัยแล้ง

ด้วยพระปรีชาสามารถในการทรงเป็นนักคิด
และทรงมีคุณูปการต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทำให้นานา
อารยประเทศตื่นตัวในการปรับปรุงแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน
ภายใต้แนวคิดใหม่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของใต้ฝ่า
ละอองธุลีพระบาทที่มีต่อประจําราษฎร ที่ได้พระราชทาน
ปรัชญาของ **“เศรษฐกิจพอเพียง”** ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนา
ที่เน้นทางสายกลาง แบบพอประมาณ การบริโภคอย่างมีเหตุผล

และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอที่จะต้านทาน และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ประจัญาดังกล่าวนี้สามารถนำไปใช้ได้ตัวอย่างสอดคล้องกันทั่วโลกในยุคแห่งโลกาภิวัตน์อันฉับไวนี้ รวมทั้งสนับสนุนความเพียรพยายามขององค์การสหประชาชาติ ในการส่งเสริมการพัฒนาคนโดยมีเป้าหมายศูนย์กลางในการพัฒนาคือความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนของประชาชน

ด้วยรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์นี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมีปณิธานที่จะเชิดชูส่งเสริมประสบการณ์อันทรงคุณค่าและแนวทางการปฏิบัติจากโครงการพัฒนาที่ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและช่วยจุดประกายแนวความคิดในปรัชญาดังกล่าวสู่นานาชาติต่อไป ในโอกาสนี้ ข้าพระพุทธเจ้ามีความปลื้มปิติและภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์แต่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ที่มา : ประมวลคำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ของสถาบันและองค์กรต่างประเทศ (ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ - กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐) สำนักราชเลขาธิการ